

EDİTÖRE MEKTUP

Yaşlanmanın Cilt Üzerine Etkilerinin Tedavisinde Yaklaşımlarımız

Alev EKEN*

* Doç.Dr., SB Ankara Hastanesi Dermatoloji Kliniği, ANKARA

Cildimiz, yaşamımız boyunca değiştirmeye olanağı olmayan tek giysimizdir. Bizimle doğar, bizimle yaşar. Bir duyu organı olarak görev yapan cildimiz, ruhumuz ve sağlığımızın da aynasıdır. Geçen yıllar cildimizde mutlaka izlerini bırakır. Gerçektende derinin görünümü, kişilerin yaşını değerlendirmede temel bir belirteçdir. Son yıllarda kozmetoloji alanında deri yaşlanmasını engellemek amacı ile pek çok çalışma yapılmakta, görsel ve yazılı basında pek çok haber yayınlanmaktadır.

Yaşam süresinin uzaması ve insanların dış görünümüne verdiği önemin artması ile yaşlanma sürecini yavaşlatabilme konusu ilgi çekmeye başlamıştır. Bilimselliğin artması, teknolojinin inanılmaz olanaklar sağlaması da bu ilginin artmasına katkıda bulunmuştur.

Kozmetik hastaların büyük çoğunluğu bayanlar olup, erkekler de artan bir oranda yaşlanmakta olan ciltleri için tedavi olanakları aramaktadır. Eğer bir kişi aynaya baktığında gözlerinin etrafında oluşmaya başlayan kırışıklıklardan, yanaklarındaki hafif yumuşamalardan rahatsız olursa, önünde pek çok tedavi seçeneği bulabilir. Kozmetik marketlerden çeşitli kremler satın alıp, bu ürünleri “kutudaki umut” olarak görebilir; ya da bir güzellik salonu veya bakım merkezine gidip, bir estetiisyene cildine bakım uygulattırarak kendisini daha iyi hissedebilir. Eğer dış görünümü ile aşırı ilgiliyse bir estetik cerrahi uzmanına başvurabilir. Belki bir dermatologa başvurmayı düşünmeyecektir. Çünkü “Dermatologlar deri hastalıklarını teşhis ve tedavi ederler, o ise hasta değildir”. Günümüzde bu senaryo

artık değişmiştir. Dermatologların cildin yaşlanması ile ilgili süreçte en ön saflarda yer alması konusunda hiçbir kuşku yoktur. Gerek tedavi metodlarının geliştirilmesi, gerekse hastaların tedavisi ve hatta tedavi işlemlerini gerçekleştirecek kişilerin yetiştirilmesinde ilk adımlar dermatologlar tarafından atılmalıdır. Öğretici bir rol üstlenmeli ve diğer hekimleri, hemşireleri, satış elemanlarını ve estetiisyenleri eğitmelidirler. Bu durum hastaların daha da yararına olacaktır. Dermatologlar kozmetiklerin cilt üzerine etkileri konusunda bilimsel kanıta dayalı araştırmaları incelemeli, üretici firmalarla iletişim kurmalıdır.

Yaşlanmakta olan cildin tedavisine en sık kullanılan ürünler retinoidlerdir. Yıllarca süren çeşitli araştırmalar, bu ürünlerin geniş kullanım alanlarını ortaya koymuştur. Topikal retinoidlerin eksfoliyasyonu, dermal kolajen sentezini ve anjiogenezi arttırması fotoyaşlanmanın deri üzerindeki etkilerinde etkili olabileceğini ortaya koymuş ve bugün pek çok kozmesötik ürünün yapısına katılmışlardır. Bu doğrultudaki diğer gelişmeler doğal yolla meyve ve süt şekerlerinden elde edilen doğal organik asitlerdirHidroksi asit olarak tanımlanan bu ürünler eksfoliyasyonu indükleyerek hücre döngüsünü hızlandırır. Düzensiz pigmentasyonlar, ince çizgilenmeler, yüzeysel pürüzlenmelerin tedavisinde başarıyla kullanılmaktadırlar. Klinik şartlarında uygulanabilen yüzeysel ve orta derinlikteki kimyasal peeling işlemleri ev-bakım ürünleri ile kombine kullanılarak optimal etkinlik sağlanabilir. Deri yaşlanmasında serbest radikal teorisi de, kırışıklıkların tedavisinde neden antioksidanların kullanıldığını açıklamaktadır.

Yumuşak dokunun arttırılması işlemi, kozmetolojide uzun süredir gündemde olup, kırışıklıklar ve kontür bozuklukları endikasyonları arasındadır. Geçen yıllar boyunca kozmetik endüstrisi ideal bir dolgu maddesi elde etmeyi amaçlamış, ancak tüm beklentileri tamamı ile karşılayacak bir ürün sağlanamamıştır. Statik kırışıklıklar için insan, hayvan kaynaklı ve sentetik olarak üretilen maddeler (Sığır kolajeni, hyaluronik asit, otolog yağ vb.) dermise yerleştirilir. Tedavinin başarısı uygulama tekniği ve doğru ürünün seçimine bağlıdır. En son geliştirilen ürün ise “hyaluronik asit bazlı otolog kültüre fibroblast” enjeksiyonudur. Enjekte edilen matriks erken ve orta düzeyde bir dolgu görevi yapmakta, ancak uzun dönemde (12-24 ay) cilde verilen fibroblastlar kişinin kendi kolajen üretimine başlayarak sürekli ve giderek artan bir düzelme sağlamaktadırlar.

Botulinum toksin kullanımı son yıllarda ortaya çıkan, yaşlanmanın cilt belirtileri ve özellikle de yüzdeki dinamik kırışıklıklarla mücadelede çok popüler bir tedavi yöntemidir.

Yaşlanmaya karşı uygulanan tedavi rejimleri ne ek olarak, deri yaşlanmasını direkt olarak etkileyen, güneşten kaçınmak, güneş koruyucu ürünler kullanmak, sigara, alkol kullanımı, yetersiz beslenme ve olumsuz çevre koşulları konusunda hastaları uyarmak gereklidir. Her ne kadar cildin yaş-

lanmasına yönelik pek çok tedavi modeli varsa da bugün için en etkili tedavinin koruyucu tedavi olduğu vurgulanmalıdır.

Dermatologlar bütün kozmetik müdahalelerden önce hastaları ile ayrıntılı bir şekilde konuşmalıdır. Hastaların beklentileri tartışılmalı; tüm sorular yanıtlanmalı, yapılacak işlem, sonuçları ve olası komplikasyonlar hakkında hastalar bilgilendirilmelidir. Her zaman olduğu gibi tedavi hastanın ihtiyacına göre planlanmalıdır. Özellikle tedavilerde dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta yüz ve vücudun diğer bölgeleri arasında bir uyumsuzluk olmamasıdır. Hasta cildinin çok gergin, tüm kırışıklıklardan arınmasını isteyebilir, ancak sonuç yapay olabilir. Gençleşme heyecanı ile eller, boyun ve yüz arasında onlarca yıl fark oluşturulabilir. Ayrıca ilerleyen zamanla birlikte kişilerin estetik kavramı, moda, beklenti ve düşünceleri farklı olabilir. Hastalara her şeyi toz pembe tablolar çizip, her şeyin tamamen düzeleceği gibi yaklaşımlarda bulunulmamalıdır. Elde edilen başarının derecesi kişilere göre değişken olabileceği hatırlatılmalıdır.

Ne yazık ki, tüm bu çabalar cilt yaşlanmasını henüz tümüyle engellebilir düzeylere ulaşmamış, bugün için kalıcı ve etkin bir çözüm üretilememiştir.

Gelecekte kozmetik bilimi ile ilgili neler keşfedileceğini hep birlikte göreceğiz.